Єднаймося в Просвіті!

ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА

Нація, яка приймає до себе надто багато інородців, приречена на загибель.
АРИСТОТЕЛЬ

23 (543)
4 червня
2015 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ "Ідея Банк" МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

КОЛОНКА РЕДАКТОРА

ЩОБ НЕ БУЛО ЗАПІЗНО

Критично спостерігаючи за нашим політикумом частіше доходжу висновку: що робиться все якось косо, криво і більше скидається на клоунаду. Робляться якісь порухи до праці, примірки, підходи, але результату не видно. А людям важливий саме він. П'ятнадцять місяців минуло з часу Майдану, змінили трьох прокурорів – від свободівського Махніцького, президентського Яреми і ще більш пропрезидентського Шокіна, а за вбивства, розстріли мирних протестувальників, які, зрештою, привели цю владу в кабінети і крісла, ніхто так і не покараний. Практично жодна справа не передана до суду, хоч, згідно ухваленого недавно закону, можна здійснити заочно судочинство проти підозрюваних у злочинах, які втекли й переховуються у північних сусідів... Та що вже суди, навіть накласти арешти на вкрадені у народу Януковичем і сім'єю мільярди (як було заявлено з трибуни ВРУ – 167 млрд.), і яких так гостро потребує Україна, не здатні. Владці переконують, що ніяк не можуть зібрати доказову базу. А тим часом втікачі подають позови щодо зняття санкцій ЄС.

Особливо показовим є збурення щодо зняття депутатської недоторканності з двох народних депутатів – С. Клюєва і С. Мельничука. Вся ця веремія почалася ще місяць чи більше тому, коли голова фракції БПП у Верховній Раді Юрій Луценко повідомив, що у Генпрокуратурі вже є готові справи щодо вчинення ними правопорушень і подання до парламенту, про зняття з них депутатської недоторканності і навіть арешту. Заява викликала шквал дискусій, а сама справа довго колотилась у реґламентному комітеті парламенту, який, знову ж таки, зіславшись на слабку доказову базу, рішення не ухвалив, а передав справу Голові ВРУ на його розсуд. Із поширеної інформації джерелами, які знайомились із прокурорськими арґументами, С. Клюєву інкримінують не те, за що б варто справді притягати до кримінал у.

Хоч, як на мене, це голосування – тест на державність. З великими потугами парламентарі таки дали згоду на зняття депутатської недоторканності із С. Клюєва і С. Мельничука. Щоправда, щодо останнього, то прокуратура хотіла ще й згоду на затримання і арешт. А ось чому не арештовують С. Клюєва, який, як заявляли депутати, причетний не лише до економічних злочинів, а й до розстрілів на Майдані, перший заступник Генпрокурора В. Гузир так і не відповів, хоч обіцяв працювати і в цьому напрямку. Депутати ж наполягали, що час давно відкрити кримінальні справи і щодо діянь колишніх реґіоналів Бойка, Єфремова, Льовочкіна та іже з ними. А ще – чому суди досі не розглянули справи втікачів? Бодай заочно. Зрештою звинуватили прокуратуру, як і суди, в тихому саботажі, бо подані кримінальні справи чомусь розвалюються за відсутністю належної доказової бази, якщо не в українських, то у європейському суді. Та хіба цей тихий саботаж ми бачимо лише у правоохоронних органах? А щось змінилось в інших державних структурах? Корупція, як кажуть, цвіте і пахне. І ніяк не загниває. Чиновництво усіх рівнів і далі використовує посади і державу для самозбагачення, а простий люд лякають тарифами, які неспівмірні з заробітками і пенсіями.

Але ж не цього домагався, палав і кривавив Майдан. І не цього чекає, спливаючи кров'ю найкращих синів у протистоянні з Росією, Україна.

Тому владі нарешті потрібно зрозуміти виклики часу і суспільства. Щоб не було запізно.

Богдан ВІВЧАР

ВШАНУВАННЯ

ЗЕРНО ГЕРОЇЗМУ ПРОРОСТЕ

Глава УГКЦ патріарх Святослав у співслужінні з владиками і духовенством відправив у Меморіальному сквері Івано-Франківська панахиду за загиблими героями.

Спільною молитвою згадали не тільки загиблих у зоні АТО і на Майдані, а й січових стрільців і вояків Другої світової.

Помолитися за душі героїв у Меморіальному сквері зібралися сотні прикарпатців. Блаженнішого Святослава привітали очільники області Василь Скрипничук та Олег Гончарук. Прийшли сюди і рідні похованих тут героїв.

У часі панахиди очільник УГКЦ зазначив, якою важливою є жертва українських воїнів. Адже їхні життя «як зерно, що впало в родючу ниву, з якого проросте нове життя, нова Україна»...

Блаженніший Святослав також окропив свяченою водою могили наших загиблих героїв і січових стрільців. Владики і священики висловили слова підтримки родинам загиблих захисників України, що полягли за нашу Незалежність та український народ.

Глава УГКЦ перебуває в Івано-Франківську в рамках роботи Постійного Синоду, який проходив 1–3 червня.

НОВИНИ УКРАЇНИ І КРАЮ

Я – бандерівець!

Російські ЗМІ розтиражували «новину» про прикарпатських випускників, які співають пісню «Я – бандерівець». На відео, яке розмістив на Youtube Івано-Франківський фізико-технічний ліцей-інтернат, підлітки на сцені навчального закладу співають патріотичну пісню про те, що Україна – понад усе.

Росіянам стало погано від того, що українські ліцеїсти одягнені в червоно-чорний одяг, який символізує кольори «ОУН–УПА» і «Правого сектора», забороненого в Росії, повідомляє Інформаційне аґентство «Корупція інфо».

В коментарях москалі українських дітей називають «фашистами», хоч насправді вони є молодими патріотами, яких так боїться Москва.

Бійцям 30-ої бриґади – позашляховик

З небесним заступництвом та допомогою небайдужих людей черговий автомобіль та корисні речі доставили до наших земляків – бійців АТО. На цей раз, за рішенням волонтерського центру, автомобіль був переданий бійцям 30-ої окремої механізованої бриґади через молодого земляка, бійця АТО Володимира Гавчика, який вже майже рік відстоює Незалежність та суверенітет України на Донбасі, йдеться в повідомленні.

Передача автомобіля, «фаршированого» смаколиками, відбулась в місті Красноармійськ, після чого бійці поїхали до місця своєї постійної дислокації. Натомість калуські волонтери рушили до Волновахи, аби відвідати свого товариша-майданівця, донедавна невтомного волонтера ГКЦ, а тепер бійця 72-ої окремої механізованої бриґади, Івана Стратієнка. Бійцю земляки привезли планшет, елементи живлення до тепловізора та продукти.

Волонтери висловлюють подяку підприємцю Андрію Лябизі за подарований УАЗ, який безкоштовно підготували для зони АТО працівники підприємств «Шиномонтаж», КП «Калушавтодор», «Ковосвіт» і багатьом людям в Україні та за її межами, які долучились і долучаються до підтримки захисників України.

Земля без документів

Земельна ділянка, на якій розташований комплекс споруд, відомий як «Палац Потоцьких» наразі є «нічийною», оскільки обліковується за давно ліквідованим військовим містечком № 4. Влада за десять років так і не спромоглася оформити документи на землю Палацу Потоцьких.

Такого висновку можна дійти, ознайомившись із відповіддю на депутатський запит Сергія Адамовича та Сергія Федорціва від управління Держземаґентства в області та відділу Держземаґенства в Івано-Франківську. Відповідні документи опублікували на сторінці спільноти «Поступовий гурт франківців» у Facebook.

«За інформацією цих юрисдикційних органів земельна ділянка, на якій розташований комплекс споруд палацу Потоцьких, на сьогодні де-факто є нічиєю, оскільки обліковується за військовим містечком № 4 Івано-Франківського району КЕЧ, яке ліквідовано. Водночас, правовстановлюючі документи на цю земельну ділянку (вул. Шпитальна, 5) не виготовлено, проект землеустрою щодо відведення цієї земельної ділянки не подавався», – йдеться у дописі.

Варто зазначити, що палац Потоцьких ще в 2004 році перейшов у приватні руки. Натомість земельна ділянка мала залишитись у власності міста.

Служба чогось коштує

Ситуація з виплатою грошового забезпечення військовим, які несуть службу в зоні проведення АТО, загострюється. Про це повідомляє народний депутат Дмитро Тимчук. «У той же час посадові особи в силових структурах стверджують, що це не відповідає істині, або, мовляв, це лише поодинокі випадки», – пише нардеп. Він просить повідомляти факти невчасної або неповної виплати зарплати бійцям АТО.

НАШ ДОСВІД – УКРАЇНІ

ПІД КРИЛОМ «ПРОСВІТИ»

Газета «Слово Просвіти» розпочинає новий проект – узагальнення досвіду роботи обласних організацій. Розпочали ми з Івано-Франківського обласного об'єднання, пише журналістка Надія Кир'ян.

Нещодавно за завданням Центрального правління ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка я побувала в гостях у Івано-Франківської «Просвіти», відвідала різні заходи, зустрічалася з багатьма просвітянами. Хочеться про все це розповісти, адже враження найкращі. Люди працюють з запалом, з фантазією. Робота спланована на кілька років, план роботи узгоджено з місцевою владою, яка підтримує просвітян морально і матеріально. Гармонійна співпраця з владою та іншими громадськими організаціями, політичними партіями приносить плоди: Народний дім «Просвіта» став притягальним центром для івано-франківців. Без сумніву, це одна з найкращих обласних просвітянських організацій. Камертоном поїздки стала бесіда з головою Івано-Франківської «Просвіти», який розповів про загальні напрямки роботи, найголовніше, що зроблено і планується. А інші активісти «Просвіти» – кожен про свої починання. Тож запрошуємо до Народного дому. До слова, навіть у нинішні нелегкі часи тут зроблено гарний ремонт, створено галерею українських державотворців, гетьманів. Усе продумано до дрібниць. Як театр «починається з гардеробу», так цей Народний дім починається з вестибюлю. А ще на вулиці, при вході – стенди, у яких подано перелік громадських організацій, які тут працюють, інформація про найцікавіші заходи й проекти; свіже число тижневика «Слово Просвіти» і місцевої «Галицької Просвіти».

(Чит. 2 стор.)

ШАНОВНІ КРАЯНИ!

ДОРОГІ ПРОСВІТЯНИ!

Триває передплата на газету «ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА».

Передплатний індекс – 91083.

ВАРТІСТЬ ПЕРЕДПЛАТИ (без оплати оформлення):

на місяць – 4,30 грн.,
на півроку – 25,80 грн.,
на рік – 51,60 грн.

ГАРТ

ЄДНАЄ І КЛИЧЕ

Днями в ДОК «Перлина Придністров'я» в с. Михальче Городенківського району відбувся районний турнір з туризму пам'яті героя Небесної сотні, Героя України Сергія Дідича, який значну частину свого життя присвятив справі розвитку туризму на Прикарпатті, зокрема в Дністровському каньйоні. Ініціювала захід районна організація ВО «Свобода».

У змаганні взяли участь команди з 14 навчальних закладів краю. На відкриття турніру прибули перший наставник Сергія Дідича – колишній вчитель та керівник туристичного гуртка Ярослав Терлецький, голова прикарпатської «Свободи», депутат обласної ради Василь Попович, голова районної «Свободи» Василь Токарик, чільники районної ради та райдержадміністрації Богдан Кобилянський і Василь Буджак, директор Городенківської гімназії ім. А. Крушельницького Микола Олексин та інші. Прапор свята підняла почесна гостя – донька Сергія Дідича, п'ятикласниця гімназії Іринка Дідич. Виступаючи перед учасниками турніру, В. Попович наголосив, що життєвий шлях Героя України Сергія Дідича вартий наслідування.

Упродовж двох днів школярі демонстрували свої вміння розпалювати багаття, розкладати намет, в'язати вузли, долати смугу перешкод. За підсумками змагань перемогла команда Серафинецької ЗШ, друге місце здобули вихованці Незвиського НВК, а третє – учні Чернелицької школи.

В. Попович подарував усім учасникам турніру книжки «Бандера – провідник і громадянин» та «Карпатська Січ». Районна влада нагородила призерів змагань різноманітними засобами туристичного спорядження. А дочка Героя України Іринка Дідич від своєї сім'ї вручила кожному учасникові пам'ятного турніру цікаві призи.

Ксенія ЛІЩИНСЬКА

ВАРТО УВАГИ

ДАЄМО ВІДПОВІДЬ...

4. Пенсіонер працює на умовах цивільно-правового договору. Чи буде виплачуватися пенсія у період отримання доходу за виконану роботу?

Якщо пенсіонер працює не на умовах трудового договору або виконує роботи на підприємствах, установах, організаціях або у фізичних осіб за договорами цивільно-правового характеру, пенсія виплачується у розмірі 85 відсотків, але не менше 1423,50 грн.

Пунктом першим статті 11 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» зазначених осіб віднесено до працюючих, за яких сплачуються відповідні внески.

Згідно з п. 2.21 Порядку подання та оформлення документів для призначення (перерахунку) пенсій відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», затвердженого постановою правління Пенсійного фонду України від 25.11.2005 № 22-1, документами, які підтверджують, що особа не працює (не провадить діяльність, пов'язану з отриманням доходу, що є базою нарахування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування), є: трудова книжка, індивідуальні відомості про застраховану особу, що надаються відділом персоніфікованого обліку, та відомості про відсутність інформації про державну реєстрацію фізичної особи-підприємця за наявними в органі, що призначає пенсію, даними.

Відповідно до пункту 2 частини другої статті 16 Закону, особа надає на вимогу органу, що призначає пенсію, документи, що засвідчують відповідні відомості (у тому числі копію трудової книжки із записом про працевлаштування та/або копію цивільно-правового договору).

(Продовження буде)

НАШ ДОСВІД – УКРАЇНІ

ПІД КРИЛОМ «ПРОСВІТИ»

(Поч. на 1 стор.)

У вестибюлі – портрети видатних діячів «Просвіти», слова Шептицького, Франка, видатних просвітянських діячів, які визначають суть діяльності організації: «Просвіта – найуспішніший проект в історії України для утвердження національної ідеї та самоорганізації громад»; «Українська мова – це генетичний код нації, який поєднує минуле з сучасним, програмує майбутнє і забезпечує буття нації у вічності». На стіні навпроти входу – портрет Шевченка на тлі символічного українського краєвиду і його слова, які, на думку просвітян, висловлюють суть національної ідеї: «І оживе добра слава – слава України». Справді, усе геніальне – просте. Національна ідея полягає в тому, щоб примножувати славу України у світовому контексті. Що й роблять іванофранківці. Активно, завзято, з вірою у свої переконання, свою справу, а завдяки цьому – успішно. Тож погляньмо на їхні справи і приєднаймося, переймаймо досвід, пропонуймо свої ідеї, примножуймо досвід і працюймо з запалом і завзяттям...

І далі часопис надав слово голові Івано-Франківської обласної «Просвіти» Степану Волковецькому, розповідь якого продовжиться в наступних числах «Слова Просвіти». «Галицька Просвіта» за змогою друкуватиме уривки розповіді керівника ОО ВУТ «Просвіта» про наші просвітянські справи.

А ЯК У НИХ...

У СУСІДА ХАТА БІЛА...

Посланці з Івано-Франківська та Бурштина, зокрема «Молодої Просвіти», переймали досвід у польських колеґ щодо співпраці місцевого самоврядування та громадських організацій.

Протягом минулого тижня члени Івано-Франківської обласної організації «Молода Просвіта» і запрошені представники Бурштинської міської ради ознайомлювалися з досвідом співпраці місцевого самоврядування Польщі та локальних громадських організацій. За декілька днів було відвідано як великі міста, так і села – Варшаву, Велюнь, Осякув, Стробін, Бичину, Ожарув. Усюди відбувалися цікаві та пізнавальні зустрічі з представниками влади, громадськості, які ділилися власним досвідом децентралізації.

Згідно польських законів, місцеве самоврядування має право перекладати деякі свої функції на зацікавлені громадські об'єднання. Так, у всіх населених пунктах Польщі, незважаючи на кількість мешканців, неприбуткові організації у тісній співпраці з місцевою владою ведуть публічні школи, бібліотеки, центри соціалізації та інтеґрації неповносправних осіб, самотніх людей, бізнес-інкубатори та багато іншого, що є у повноваженнях влади, але шляхом оголошення відкритого конкурсу передано на інститути громадянського суспільства. У такому випадку виконавці на свою роботу отримують більшу частину коштів саме з бюджету населеного пункту. Місцева влада всіляко сприяє розвиткові третього сектору – надає безоплатно приміщення, веде відкритий діалог, передає повноваження.

«Наші добрі сусіди – поляки – давно зрозуміли, що саме розвиток сіл і містечок робить державу сильною, – говорять керівник ІФ ОО «Молода Просвіта» Євгенія Бардяк і заступник голови ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Михайло Січка. – Місцеве населення краще знає про свої потреби, тому вмотивоване якісно їх розв'язувати на практиці. Важливо, аби українська влада побачила нарешті в громадських організаціях надійного союзника у локальному розвитку нашої країни і, я впевнена, позитивні результати не змусять себе чекати».

Крім цього, у поляків можна повчитися прозорої діяльності влади, адже жодне важливе рішення не ухвалюється без попередніх консультацій з мешканцями, які можуть бути як у формі громадських обговорень, анкетування, місцевих референдумів, так і у вигляді письмових пропозицій.

«Досвід Польщі показав, що Україна, впроваджуючи проект децентралізації влади і розвиваючи громадянське суспільство, рухається у правильному напрямі – до Європейського Союзу», – підсумувала свої враження від поїздки начальник організаційного відділу Бурштинської міської ради Олена Кравчишин.

Т. Д.

ПАМ'ЯТЬ

«ДЕМ'ЯНІВ ЛАЗ» – ПАНТЕОН УКРАЇНСЬКИХ ГЕРОЇВ

У меморіальному комплексі «Дем'янів Лаз» пройшли заходи із вшанування українських патріотів, полеглих у борні за власну державу, приурочені до Дня пам'яті жертв тоталітарних режимів і Дня героїв. Організаторами стали Музей визвольної боротьби ім. С. Бандери і його філія – музей «Дем'янів Лаз», управління освіти і науки виконкому Івано-Франківської міської ради, обласний фізико-технічний ліцей-інтернат Національного університету нафти і газу і Цивільний корпус полку НГУ «Азов». У перший день силами працівників музею і Української гімназії № 1 та волонтерів на могилах меморіалу були висаджені квіти і декоративні рослини, надані міською дитячою екологічною станцією. До проведення поминальних заходів традиційно долучились учні ІІІ курсу фізико-технічного ліцею-інтернату Національного університету нафти і газу разом з наставниками груп: О. В. Василишин, Н. Г. Фанчак, Н. О. Куриндаш і вчителем фізвиховання Оксаною Ольшанською, яка восени 1989 року брала активну участь у розкопках місця розстрілів наших краян у Дем'яновому лазі. Старший науковий працівник музею В. Бакала провів змістовну екскурсію. Опісля учні й наставники поклали вінки, запалили свічки пам'яті й помолилися за душі всіх українців, що загинули і гинуть зараз, захищаючи рідну землю від кривавого московського ярма.

Заходи тривали і наступного дня (у День вишиванки), у велике християнське свято Вознесіння Господнього. До меморіалу завітали учні ще двох навчальних закладів: Української гімназії № 1 та Криховецької ЗОШ І–ІІІ ступенів.

Виступаючи перед учнями, які прийшли разом зі своїми наставниками Володимиром Половським, істориком та виховником гімназійного «Пласту», і вчителем біології з Крихівців Іриною Штундер, завідувач музею Михайло Фреїк розповів про розстріли, які здійснювали московські «визволителі» в урочищі Дем'янів лаз та інших місцях нашого краю в період з вересня 1939 по липень 1941 років. Промовець зазначив, що серед знищених тут було багато українських героїв – членів ОУН, які активно боролись з окупантами. Це і Григорій Голинський з с. Верхній Березів Косівського району, соратник Є. Коновальця і С. Бандери, сотник УГА; і Федір Пастушенко з с. Павлівка Тисменицького району, член «Пласту», «Просвіти» і ОУН; і молоді патріоти з м. Долина – Юліан Бойдуник, Григорій Мазуркевич, Василь Маруняк і Павліна Варивода, що готували зброю і повстання проти сталінського окупаційного режиму; це і Марічка Косюк із с. Старі Кути Косівського району, учасниця драматичного гуртка «Просвіти», розстріляна разом із тринадцятьма односельцями, членами ОУН та сотні й тисячі інших відомих і поки що невідомих героїв, душі яких вознеслися на небеса і дивляться на вас – молодих і красивих українців, вдягнених у вишиванки і здатних так, як і вони багато років тому, стати на захист рідної землі й Української держави, наголосив М. Фреїк. Це доводять і довели своїм життям теперішні наші герої і земляки – Роман Гурик, Петро Безпалько, Юрій Баран, Василь Семанюк, Михайло Шемегінський, Володимир Шарабуряк, Андрій Прошак та інші.

Запаливши свічки і помолившись за полеглих, учні та їхні наставники пройшли до музею, де після короткої екскурсії і перегляду фраґментів документального фільму «Собор на крові», пройшла історико-краєзнавча бліц-вікторина «Дем'янів Лаз» – пантеон українських героїв». Переможці вікторини: команда УГ № 1 і учениця 7-го класу Криховецької ЗОШ Соломія Ціцюра, прадід якої на прізвище Павлюк з с. Хмелева Городенківського району був знищений московськими карателями, були нагороджені цікавими книжками з історії української національно-визвольної боротьби. А всі учасники отримали календарі й газети полку «Азов». Завершився захід виконанням Гімну України.

Федір МИХАЙЛИШИН

УКРАЇНЦІ У СВІТІ

УКРАЇНІСТИКА В ЧЕХІЇ

З нагоди 20-ої річниці започаткування вивчення української мови в Масариковому університеті в м. Брно (Чеська Республіка) при співпраці з Чеською асоціацією славістів (ЧАС) та декана філософського факультету Масарикового університету (ФФ МУ) проф. Мілана Пола 26–27 травня відбулася ІІІ Міжнародна наукова конференція «Україністика — минуле, сучасність, майбутнє».

В роботі конференції взяли участь провідні вчені та студентська молодь з усього світу, як, наприклад, із Польщі, Німеччини, Сербії, Словаччини, США, України та, звісно, Чеської Республіки.

Переднє слово взяли завідувач Інституту славістики ФФ МУ та голова ЧАС проф. Іво Поспішіл, а також доцент ФФ МУ Галина Миронова, завдяки старанням якої вдалося організувати цього-річну, за рахунком уже третю в історії досліджень україністики в ЧР, конференцію. Як представник української діаспори в Празі я запропонував учасниками конференції дослідження «Культурно-освітня діяльність міжвоєнної української студентської еміґрації в Празі (1921–1939)» за матеріалами Слов'янської бібліотеки в Празі. Оскільки я – уроджене-ць Долини на Івано-Франківщині та послідовник родини Бойдуників, корені якої вийшли саме з цього міста, в своїй статті згадав про інж. Осипа Бойдуника (двоюрідного брата мого прадіда Теодора Бойдуника), провідного чільника з лав Мельниківського руху, який у міжвоєнний період навчався у Високій торгівельній школі в Празі та був членом різноманітних українських еміґрантських організацій в ЧСР, як, наприклад, ГУНМ, ЦЕ СУС, ЧУК та інші.

Як зауважила пані Миронова, вона була приємно вражена, що мала змогу зустрітися з послідовником ідей, та ще й близьким родичем пана Бойдуника. Особливо ж, коли ознайомилася з документами й матеріалами сімейного архіву родини Бойдуників, який залишила мені на зберігання покійна бабуся Дарія Попович (з дому Бойдуник).

Не можу не наголосити на важливості того, що в такий скрутний для України час українці, розкидані по всьому світу, насамперед українська студентська молодь, долучилися до її проведення. Адже йдеться про розвиток україністики за межами України як наукової прокламації нашої культури на шляху до євроінтеґрації.

Після пленарного засідання, на якому обговорювались питання видання збірника в трьох томах за результатами проведення цієї конференції, її учасники визначили подальші напрямки співпраці. Я згадав саме про обласне об'єднання Івано-Франківської «Просвіти» імені Тараса Шевченка та редакцію тижневика «Галицька Просвіта», який є проєвропейським виданням, бо з власного досвіду співпраці з редакціями та видавництвами в Україні знаю, що саме редакція цього тижневика йде назустріч українській діаспорі в Європі та світі, береже українську культуру й акцептує іноземну.

Другого дня після проведення конференції, вже в Празі, я повторно зустрівся з учасницею цієї конференції, студенткою Катериною Каруник з Фрайбурга в Німеччині, яка попросила допомогти їй віднайти в стінах Слов'янської бібліотеки матеріали міжвоєнного тижневика «Краківські вісті» для її наукових досліджень. А також із проф. Сергієм Вакуленком з Харкова, який передав для Слов'янської бібліотеки цінні українські наукові збірники та монографії. Мені було дуже приємно, що представник східних областей України, близьких до конфлікту на Донбасі, долучився до україністичної конференції, вкотре довівши нам, українцям, що ми – єдина нація, яку намагаються посварити політичні дилетанти і яку, всупереч їм, об'єднує наука.

Олег ПАВЛІВ,
учасник конференції, Прага–Брно

ЧИН І ПАМ'ЯТЬ

НА ГОРІ ЧУБАТІЙ СТРІЛЕЦЬКА МОГИЛА

У Зелену неділю в с. Сілець Тисменицького району відбулося освячення Меморіального комплексу борцям за волю України. Автором цього проекту і координатором втілення його в життя став Михайло Ковальчук. До відкриття пам'ятки спричинилися сільські громади Вікторова, Сільця і Тязева, на кошти яких було проведено благоустрій території довкола могили полеглих у 1915 р. січових стрільців і встановлено меморіальні таблиці. Поруч із похованням споруджено пам'ятний знак, присвячений усім стрільцям Леґіону УСС, воякам УПА та героям Небесної сотні, які загинули за волю України.

У панахиді на вшанування пам'яті січових стрільців взяли участь декани Єзупільського деканату о. Богдан Курилів і Галицького – о. Ігор Броновський, а також вікторівський парох о. Іван Петляк, який ще у 2014 р. виступив з ініціативою впорядкування могили, сілецький парох о. Василь Смицнюк і тязівський – о. Дмитро Кубацький. Сілецький церковний хор під орудою реґента Василя Величка приємно вразив усіх учасників віча виконанням духовних пісень. Художні керівники Галина Бибик (с. Сілець) та Ольга Ткачівська (с. Вікторів) підготували тематичний концерт. На святі були присутні гості

з Луганщини і пластуни з Івано-Франківська й Галича.

Про історію стрілецької могили на Чубатій Горі читайте в наступному числі «Галицької Просвіти».

ЗМІНА

МАЙБУТНЄ У ДІТЯХ

На Прикарпатті широко відзначили Міжнародний день захисту дітей.

В Івано-Франківську святкування відбувались на Площі Ринок та на Вічевому майдані. Один із розділів програми підготували обласна «Просвіта» й обласна організація «Жіноча громада».

Було запропоновано літературно-музичну композицію «Усмішка» за мотивами однойменного оповідання американського фантаста Рея Бредбері. Вперше втілена на сцені учасниками художнього колективу «Соломія» Центру патріотичного виховання молоді ім. С. Бандери (керівник – Юрій Дегтярьов). Це історія безпритульних дітей у постапокаліптичному світі, які втратили будь-які культурно-моральні цінності у недитячій боротьбі за виживання.

Блок пісень для дітей міста подарували вихованці Клубу обдарованих дітей обласної «Просвіти». Вони – про Україну, маму, чарівну природу краю, найдорожчі цінності й дитячі прагнення. Насамкінець дітям від обласної «Просвіти» було подаровано дитячу історичну літературу.

А завдяки громадській організації «Я – жінка» (голова – В. Шевцова) учасників заходу, які танцювали, співали, декламували вірші, пригощали солодощами й чаєм.

У НД «ПРОСВІТА»

СВОЇ – ДО СВОЇХ

На Зелені свята у НД «Просвіта» відбувся традиційний як для кожної останньої неділі місяця вечір відпочинку. Зал був прикрашений гіллям липи, запашними півоніями.

Учасники при вході заповнювали анкети, подавали свої пропозиції щодо проведення вечорів відпочинку. Організатори переконалися, що такі вечори потрібні, що у них беруть участь, знаходять цікавих співрозмовників, любителів співати українські народні пісні, танцювати народні танці люди різного віку.

Оскільки цей захід проходив на Трійцю, учасниця Надія Легун розповіла, як свято святкувалося колись.

Ведуча нагадала присутнім, які події відзначили у НД «Просвіта» останнього місяця. А це – відзначення 120-річчя письменника, січового стрільця Юрія Шкрумеляка. Традиційно відбувся цього місяця похід громадськості до пам'ятника Т. Шевченку, організований «Просвітою». На вечорі Надія Легун прочитала вірш Т. Шевченка «Суботів», за що їй було подаровано «Кобзар».

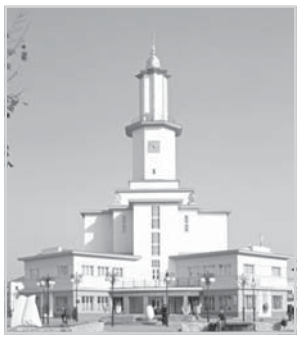
На таких вечорах і сформувався фольклорний гурт «Пшеничне перевесло», який запропонував присутнім українські народні пісні. У перспективі він хоче виступити у програмі «Фольк-мюзік» у Києві. Солодким був майовий мед, який для дегустації на вечір приніс зі своєї пасіки просвітянин Григорій Колибаб'юк.

А насамкінець перед НД «Просвіта» всі ще довго співали наші улюблені пісні.

Тож хто спраглий за цим, приходьте до нас.

М. Б.

ДО ПЕРВНІВ

ПОДОРОЖ СТАРИМ МІСТОМ

В Івано-Франківській обласній бібліотеці для юнацтва відбулася віртуальна подорож «Портрет міста з втраченим ім'ям: інтелектуальний путівник», присвячена 353-ій річниці Івано-Франківська.

Учасниками мандрівки стали учні 7-го класу загальноосвітньої школи-ліцею № 23 Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника.

Юнаки та дівчата, завдяки старим поштівкам та сучасній техніці, «подорожували» колишнім королівським вільним містом Станіславовом, що розкинулося в межиріччі Надвірнянської та Солотвинської Бистриць, у передгір'ї Карпат, неподалік давнього Галича – столиці Галицько-Волинського князівства….

Фортечні вали та стіни Станіславської фортеці з'явилася невдовзі після заснування міста і зводилася під керівництвом французького інженера Франсуа Корассіні у формі шестикутника з додатковими бастеями, редутами і фортом, що оточували замок Потоцьких.

Середмістя, площа Ринок і ратуша з таємними підземеллями, прилеглі вулиці з кам'яницями дво-, триповерхової забудови, площі, квартали, променади, крамниці з екзотичними товарами, кав'ярні з кавою, цукерні з цукатами та бісквітами. Тісний мікросвіт вірменського кварталу та жидівської дільниці, веселі та галасливі ярмарки.

А далі – церкви: греко-католицькі (катедра), римо-католицькі (фарна колеґіата), вірменська, лютеранська, синагога з чотирма чорними банями в мавританському стилі. Фігури святих, мармуровий Адам Міцкевич, перший бронзовий пам'ятник в місті – цісарю Францу І...

Одноповерхові вілли в оточенні квітників. Найпопулярніша вулиця станіславчан – Lindengasse, або ж Липова – що веде до міського парку імені цісаревої Єлизавети. Саме з неї 28 вересня 1868 року розпочалася так звана «мармулядова пожежа», що знищила третину міської забудови старого Станиславова. Ця дата не тільки стала переломною в житті багатьох прикарпатців, але й вирішила долю міста як в архітектурному і містобудівельному плані, так і в соціальному.

Саме таким постав давній Станиславів перед очима учнів, пробуджуючи в них бажання глибшого пізнання та відкриття для себе рідного міста.

Під час заходу директор Івано-Франківського обласного краєзнавчого музею Ярослав Штиркало презентував довідник «Будівничі музеїв Прикарпаття», в якому подані розповіді про прикарпатських краєзнавців, 41 людину, тих, хто зробив значний внесок у розбудову державних і громадських музеїв нашого краю протягом XX ст., тих, хто вже відійшов у кращий світ. Довідник є пам'яттю про їхню самовіддану фанатичну працю у справі музейного будівництва.

Н. К.

ОГОЛОШЕННЯ

В РАМКАХ ПРОГРАМИ «ПРОСВІТИ»

ХРЕСТИКОМ, НИЗИНКОЮ, МЕРЕЖКОЮ...

При міському об'єднанні товариства «Просвіта» організовуються гуртки з вивчення технік народної вишивки.

Заняття проводяться щосереди в «Світлиці» товариства (2-ий поверх, кімн. № 17) з 15.00 до 16.00 – для учнів, студентів та всіх охочих.

У просвітянському товаристві ви зможете поповнити свої знання, дібрати орнаменти, поспілкуватися з цікавими людьми.

Запрошуємо всіх.

Довідки за тел.: (03422) 2-57-91.

ПОСТАТІ

ЖИТТЄВІ ПЕРЕВАЛИ НАДДНІПРЯНКИ

(ГАЛИНА ОРЛІВНА І ГАЛИЧИНА)

(Продовження. Поч. у № 22)

* * *

...Через організаційні та матеріально-фінансові труднощі у квітні 1919 р. «Молодий театр» перестав існувати і був об'єднаний з Українським драматичним театром ім. Т. Шевченка, куди перейшла і Галина Орлівна. Згодом група акторів «Молодого театру» на чолі з Гнатом Юрою ввійшла до складу театру імені Івана Франка. У його складі молода і талановита акторка Галина Орлівна успішно виступала у Вінниці, Козятині та інших містах і містечках Поділля, в тому числі перед стрільцями Української Галицької Армії. Під час її вересневих гастролей 1919 року у Козятині молодій акторці засимпатизував галицький письменник і педагог Сокальської учительської семінарії, на той час стрілець УГА Володимир Хронович (19.10.1890, м. Броди – 20.11.1973, м. Снятин); заворожений майстерною грою Галини Орлівни, 2 жовтня 1919 р. він дарує їй поетичну посвяту «Я вам вже не буду читати» з допискою – «Тов. Орлівні в незабудь», опубліковану 15 жовтня у стрілецькому часописі «Козацький голос» – пресовому органі 1-го корпусу УГА. Стрілець промовляє:

Я вам вже ніколи не буду
читати пісоньки свої!
Вже ніколи не дам вам змогу
сумною бути при мені,
ні, ніколи!
Краса і ніжність –
це корм, яким ви живете,
це то, що вашим ідеалом
і з вами скрізь у світ іде…
Мої ж знов пісоньки це звуки
соток замучених, святих
і цеї горстки, що в цю хвилю
мечем боронить прав своїх.

І я б співав вам про кохане,
про ніжність, щастє і красу,
коли б не бачив
Край свій рідний
під гнітом братнього гніву.
Коли б до мене долітали
веселі усміхи Його
і я б сміявсь та промінисте
вам все б показував чоло.
Я б сонячну і божественну
Поезію з душі все брав
і в кожній пісні красотою
я б вас пестив та чарував.

На жаль, там ген, у рідним Краю,
журба і сльози. Там щодня
сумує мій народ в кайданах
і чашу горя п'є до дна.
Там стогне батько. Бідна мати
не спить по ночах. Плаче все
і разом з милою моєю
мене з борби отсеї жде.
Їх біль? Це й мій біль. І для того,
хоч як хотілось би душі,
я вам вже ніколи не буду
читати пісоньки свої.

Взаємини Галини Орлівни з Володимиром Хроновичем, як і з «Молодим театром» Леся Курбаса, були для неї першою зустріччю і першим знайомством з Галичиною.

* * *

...Поразка України (УНР і ЗУНР) у національно-визвольній війні 1917–1920 рр., опанування московсько-більшовицькими ординцями України по річку Збруч і встановлення на її теренах т. зв. «диктатури пролетаріату» з її антиукраїнським великодержавницьким духом, жахаючою людиновбивчою практикою спричинили масову еміґрацію українського патріотично налаштованого люду до Галицької України та Волині, окупованих новою Польщею, та на Підкарпатську Русь (Закарпатську Україну), що підпала під протекцію Чехо-Словаччини, Галичани називали цих біженців-емігрантів з Луганщини і пластуни з Івано-Франківська й Галича.

Про історію стрілецької могили на Чубатій Горі читайте в наступному числі «Галицької Просвіти».

ЗМІНА

МАЙБУТНЄ У ДІТЯХ

На Прикарпатті широко відзначили Міжнародний день захисту дітей.

В Івано-Франківську святкування відбувались на Площі Ринок та на Вічевому майдані. Один із розділів програми підготували обласна «Просвіта» й обласна організація «Жіноча громада».

Було запропоновано літературно-музичну композицію «Усмішка» за мотивами однойменного оповідання американського фантаста Рея Бредбері. Вперше втілена на сцені учасниками художнього колективу «Соломія» Центру патріотичного виховання молоді ім. С. Бандери (керівник – Юрій Дегтярьов). Це історія безпритульних дітей у постапокаліптичному світі, які втратили будь-які культурно-моральні цінності у недитячій боротьбі за виживання.

Блок пісень для дітей міста подарували вихованці Клубу обдарованих дітей обласної «Просвіти». Вони – про Україну, маму, чарівну природу краю, найдорожчі цінності й дитячі прагнення. Насамкінець дітям від обласної «Просвіти» було подаровано дитячу історичну літературу.

А завдяки громадській організації «Я – жінка» (голова – В. Шевцова) учасників заходу, які танцювали, співали, декламували вірші, пригощали солодощами й чаєм.

У НД «ПРОСВІТА»

СВОЇ – ДО СВОЇХ

На Зелені свята у НД «Просвіта» відбувся традиційний як для кожної останньої неділі місяця вечір відпочинку. Зал був прикрашений гіллям липи, запашними півоніями.

Учасники при вході заповнювали анкети, подавали свої пропозиції щодо проведення вечорів відпочинку. Організатори переконалися, що такі вечори потрібні, що у них беруть участь, знаходять цікавих співрозмовників, любителів співати українські народні пісні, танцювати народні танці люди різного віку.

Оскільки цей захід проходив на Трійцю, учасниця Надія Легун розповіла, як свято святкувалося колись.

Ведуча нагадала присутнім, які події відзначили у НД «Просвіта» останнього місяця. А це – відзначення 120-річчя письменника, січового стрільця Юрія Шкрумеляка. Традиційно відбувся цього місяця похід громадськості до пам'ятника Т. Шевченку, організований «Просвітою». На вечорі Надія Легун прочитала вірш Т. Шевченка «Суботів», за що їй було подаровано «Кобзар».

На таких вечорах і сформувався фольклорний гурт «Пшеничне перевесло», який запропонував присутнім українські народні пісні. У перспективі він хоче виступити у програмі «Фольк-мюзік» у Києві. Солодким був майовий мед, який для дегустації на вечір приніс зі своєї пасіки просвітянин Григорій Колибаб'юк.

А насамкінець перед НД «Просвіта» всі ще довго співали наші улюблені пісні.

Тож хто спраглий за цим, приходьте до нас.

М. Б.

ДО ПЕРВНІВ

ПОДОРОЖ СТАРИМ МІСТОМ

В Івано-Франківській обласній бібліотеці для юнацтва відбулася віртуальна подорож «Портрет міста з втраченим ім'ям: інтелектуальний путівник», присвячена 353-ій річниці Івано-Франківська.

Учасниками мандрівки стали учні 7-го класу загальноосвітньої школи-ліцею № 23 Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника.

Юнаки та дівчата, завдяки старим поштівкам та сучасній техніці, «подорожували» колишнім королівським вільним містом Станіславовом, що розкинулося в межиріччі Надвірнянської та Солотвинської Бистриць, у передгір'ї Карпат, неподалік давнього Галича – столиці Галицько-Волинського князівства….

Фортечні вали та стіни Станіславської фортеці з'явилася невдовзі після заснування міста і зводилася під керівництвом французького інженера Франсуа Корассіні у формі шестикутника з додатковими бастеями, редутами і фортом, що оточували замок Потоцьких.

Середмістя, площа Ринок і ратуша з таємними підземеллями, прилеглі вулиці з кам'яницями дво-, триповерхової забудови, площі, квартали, променади, крамниці з екзотичними товарами, кав'ярні з кавою, цукерні з цукатами та бісквітами. Тісний мікросвіт вірменського кварталу та жидівської дільниці, веселі та галасливі ярмарки.

А далі – церкви: греко-католицькі (катедра), римо-католицькі (фарна колеґіата), вірменська, лютеранська, синагога з чотирма чорними банями в мавританському стилі. Фігури святих, мармуровий Адам Міцкевич, перший бронзовий пам'ятник в місті – цісарю Францу І...

Одноповерхові вілли в оточенні квітників. Найпопулярніша вулиця станіславчан – Lindengasse, або ж Липова – що веде до міського парку імені цісаревої Єлизавети. Саме з неї 28 вересня 1868 року розпочалася так звана «мармулядова пожежа», що знищила третину міської забудови старого Станиславова. Ця дата не тільки стала переломною в житті багатьох прикарпатців, але й вирішила долю міста як в архітектурному і містобудівельному плані, так і в соціальному.

Саме таким постав давній Станиславів перед очима учнів, пробуджуючи в них бажання глибшого пізнання та відкриття для себе рідного міста.

Під час заходу директор Івано-Франківського обласного краєзнавчого музею Ярослав Штиркало презентував довідник «Будівничі музеїв Прикарпаття», в якому подані розповіді про прикарпатських краєзнавців, 41 людину, тих, хто зробив значний внесок у розбудову державних і громадських музеїв нашого краю протягом XX ст., тих, хто вже відійшов у кращий світ. Довідник є пам'яттю про їхню самовіддану фанатичну працю у справі музейного будівництва.

Н. К.

ОГОЛОШЕННЯ

В РАМКАХ ПРОГРАМИ «ПРОСВІТИ»

ХРЕСТИКОМ, НИЗИНКОЮ, МЕРЕЖКОЮ...

При міському об'єднанні товариства «Просвіта» організовуються гуртки з вивчення технік народної вишивки.

Заняття проводяться щосереди в «Світлиці» товариства (2-ий поверх, кімн. № 17) з 15.00 до 16.00 – для учнів, студентів та всіх охочих.

У просвітянському товаристві ви зможете поповнити свої знання, дібрати орнаменти, поспілкуватися з цікавими людьми.

Запрошуємо всіх.

Довідки за тел.: (03422) 2-57-91.

ПОСТАТІ

ЖИТТЄВІ ПЕРЕВАЛИ НАДДНІПРЯНКИ

(ГАЛИНА ОРЛІВНА І ГАЛИЧИНА)

(Продовження. Поч. у № 22)

* * *

...Через організаційні та матеріально-фінансові труднощі у квітні 1919 р. «Молодий театр» перестав існувати і був об'єднаний з Українським драматичним театром ім. Т. Шевченка, куди перейшла і Галина Орлівна. Згодом група акторів «Молодого театру» на чолі з Гнатом Юрою ввійшла до складу театру імені Івана Франка. У його складі молода і талановита акторка Галина Орлівна успішно виступала у Вінниці, Козятині та інших містах і містечках Поділля, в тому числі перед стрільцями Української Галицької Армії. Під час її вересневих гастролей 1919 року у Козятині молодій акторці засимпатизував галицький письменник і педагог Сокальської учительської семінарії, на той час стрілець УГА Володимир Хронович (19.10.1890, м. Броди – 20.11.1973, м. Снятин); заворожений майстерною грою Галини Орлівни, 2 жовтня 1919 р. він дарує їй поетичну посвяту «Я вам вже не буду читати» з допискою – «Тов. Орлівні в незабудь», опубліковану 15 жовтня у стрілецькому часописі «Козацький голос» – пресовому органі 1-го корпусу УГА. Стрілець промовляє:

Я вам вже ніколи не буду
читати пісоньки свої!
Вже ніколи не дам вам змогу
сумною бути при мені,
ні, ніколи!
Краса і ніжність –
це корм, яким ви живете,
це то, що вашим ідеалом
і з вами скрізь у світ іде…
Мої ж знов пісоньки це звуки
соток замучених, святих
і цеї горстки, що в цю хвилю
мечем боронить прав своїх.

І я б співав вам про кохане,
про ніжність, щастє і красу,
коли б не бачив
Край свій рідний
під гнітом братнього гніву.
Коли б до мене долітали
веселі усміхи Його
і я б сміявсь та промінисте
вам все б показував чоло.
Я б сонячну і божественну
Поезію з душі все брав
і в кожній пісні красотою
я б вас пестив та чарував.

На жаль, там ген, у рідним Краю,
журба і сльози. Там щодня
сумує мій народ в кайданах
і чашу горя п'є до дна.
Там стогне батько. Бідна мати
не спить по ночах. Плаче все
і разом з милою моєю
мене з борби отсеї жде.
Їх біль? Це й мій біль. І для того,
хоч як хотілось би душі,
я вам вже ніколи не буду
читати пісоньки свої.

Взаємини Галини Орлівни з Володимиром Хроновичем, як і з «Молодим театром» Леся Курбаса, були для неї першою зустріччю і першим знайомством з Галичиною.

* * *

...Поразка України (УНР і ЗУНР) у національно-визвольній війні 1917–1920 рр., опанування московсько-більшовицькими ординцями України по річку Збруч і встановлення на її теренах т. зв. «диктатури пролетаріату» з її антиукраїнським великодержавницьким духом, жахаючою людиновбивчою практикою спричинили масову еміґрацію українського патріотично налаштованого люду до Галицької України та Волині, окупованих новою Польщею, та на Підкарпатську Русь (Закарпатську Україну), що підпала під протекцію Чехо-Словаччини, Галичани називали цих біженців-емі-

ґрантів «збігцями з Великої України!». Серед них вирізнявся великий гурт української національної духовної еліти – митці, зокрема відомі талановиті актори і режисери, театральні діячі й музиканти, композитори – цілі творчі мистецькі громади.

До Галичини подалися, наприклад, Микола Садовський, який з травня 1921 року у Львові як режисер очолив «Український незалежний театр» товариства «Українська бесіда», театральні діячі Микола Орел-Степняк, Григорій Мінченко-Сіятовський. Олександр Загаров, Ольга Міткевич, талановиті актори – Філомена Лопатинська, Олеся Кривицька, Ганна Совачова, Ганна Борисоглібська, Леонід Боровик, Олена Голіцинська та багато інших. Серед цього мистецького цвіту з Наддніпрянщини була і Галина Орлівна (Мневська). З багатьма з них вона співпрацювала на сценах мандрівних галицько-українських театрів у Перемишлі, Бережанах, Збаражі, Тернополі, Станиславові, Коломиї, Львові.

Якраз в атмосфері галицького театрального побуту з-під пера молодої літераторки Галини Орлівни народилися для дітей її п'єси-казки «Золотий черевичок», «Князівна-жаба», «Христова ялинка».

* * *

…Древній Львів заполонив Галину Орлівну маревом нового. Успішні виступи у трупах місцевих театрів вона, не без впливу і сприяння свого чоловіка – письменника Клима Поліщука, такого ж біженця з-під радянської України, – поєднує з успішною творчістю на літературній ниві. До речі, з Климом Поліщук вона одружилася у Львові, хоч і залишилася на своєму дівочому прізвищі; тут же, у Львові, у по-дружжя у березні 1922 року народилася донька Леся.

Львівський період у творчій спадщині Галини Орлівни-Мневської (до її від'їзду в листопаді 1925 року на підрядянську Україну) – найбільш плідний. 1921 р. вона дебютує новелою «Жовте» у віденському україномовному журналі «Воля». Звісно, друкується у часописах Львова; а згодом – і в Празі (Чехо-Словаччина).

Як зазначає автор книжки «Українська еміґрація. Культурна праця української еміґрації між двома світовими війнами» Симон Наріжний, в перших роках перебування в Галичині Галина Орлівна публікувалася досить багато. У Львові побачили світ її перші збірки оповідань «Шляхом чуття» (1921) і «Перед брамою» (1922). Симон Наріжний у тій же книжці повідомляє, що «на початку 20-их рр. молода письменниця Галина Орлівна виготовила у Львові до друку третю книжку новел «Жага життя», про яку, до речі, не згадується ні в «Українській радянській енциклопедії», ні в «Енциклопедії українознавства», ні в інших публікаціях про творчість Галини Орлівни.

Молода письменниця досить плідно співпрацювала з часописом «Світ», на шпальтах якого (напередодні її від'їзду разом із Климом Поліщуком до радянської України) побачила світ низка новел, образних за своїм натуралізмом і гострих за своїм соціальним спрямуванням. А це – «Дочка степу», «Звідки вона?» та інші.

Володимир МОРОЗЮК,
член НСПУ

(Далі буде)

З РОСИ І ВОДИ!..

ВІТАЄМО!

Колектив обласної «Просвіти» щиро вітає зі славним ювілеєм працьовиту, як бджілка, щиру, доброзичливу шановану всіма

Ольгу ЛЮДКЕВИЧ.

Хай життя буде світлим і радісним як цей літній день, а рідні, подруги та колеґи додають життєвої наснаги у скарбничку Вашої щирої та доброї душі. Людська шана хай буде подякою вам за щоденну працю, за мудрість, за вміння творити і дарувати людям добро. Від усього серця бажаємо вам, пані Олю, міцного здоров'я, віри, родинного благополуччя, Божої благодаті на многії і благії літа!

Хай доля шле добро і щастя,
Міцне здоров'я, море благ земних,
А щедрі дні, мов рушники квітчасті,
Нехай довіку стеляться до ніг.

Колектив ОО ВУТ «Просвіта» імені Тараса Шевченка

КОНКУРСИ

«ІСТОРІЯ І «ПРОСВІТА» – XIV-ий ТУР

КОНКУРС, ПРИСВЯЧЕНИЙ 147-ій річниці ТОВАРИСТВА «ПРОСВІТА» імені ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Івано-Франківське міське об'єднання ВУТ «Просвіта» імені Тараса Шевченка оголошує і запрошує до участі в II-му етапі конкурсу творчих робіт на тему:

«Просвітянська і народно-патріотична діяльність:

1. А. Шептицького (150-річчя народження),

2. Д. Січинського (150-річчя народження),

3. Є. Желехівського (130-річчя відходу у вічність),

4. Видатних діячів краю і України

в номінаціях: публіцистика, проза, поезія, малюнок, фотографія.

Мета конкурсу: висвітлення просвітницької та подвижницької діяльності відомих просвітян і видатних діячів краю в ім'я розбудови Української держави.

Завдання конкурсу:

1. Зацікавлення діяльністю товариства.

2. Залучення молоді до пошукової, пізнавальної та дослідницької роботи.

Матеріали конкурсу мають бути присвячені висвітленню життя і громадської діяльності видатних діячів нашого краю.

До участі запрошуємо учнів і студентів навчальних закладів та всіх зацікавлених осіб. Творча робота повинна мати назву, містити інформацію про її автора – його ім'я і прізвище та керівника (якщо такий є), адресу, навчальний заклад, телефон.

Бажано, щоб в представлених матеріалах були:

оригінальність та самостійність досліджень;

власна думка та чітко виражена позиція автора;

наукова новизна роботи;

мовно-стилістичний рівень; практичне значення та належне оформлення.

Подані матеріали повинні вирізнятися конкретністю й стислістю, не перевищувати **10 друкованих сторінок.** Найкращі роботи будуть відзначені товариством «Просвіта», прізвища авторів оприлюднені в пресі.

Термін подання робіт –
до 10.10.2015 року
за адресою: **НД «Просвіта», вул. Грушевського, 18, каб. 17;**
тел.: (03422) 2-57-91, (0342) 75-05-86, відповідальний секретар.

Івано-Франківське міське об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка

НЕЗАБУТНІ

ВШАНУВАЛИ ЮРІЯ ШКРУМЕЛЯКА

За рядами – ряди,
Ідуть рідні брати,
До походу гармата їм грає,
А за ними в їх честь
Лише бронзовий хрест
Срібні сльози на
путь проливає.
Юрій Шкрумеляк

У НД «Просвіта» відбулись урочистості, приурочені 120-ій річниці Юрія Шкрумеляка.

Багато хто з галичан пам'ятає із розповідей старших, як вони ще дітьми декламували на сільських сценах, в читальнях «Просвіти» його патріотичні вірші.

– Хто ти такий?
– Українець з роду!
– Пощо живеш?
– Для народу!
– Який знак твій?
– Лев в блакиті.
– Любиш нарід?
– Над все на світі!
– Не покинеш?
– Радше згину!
– А в що віриш?
– В Україну!

На урочистостях відбулась презентація книжки упорядника Василя Левицького «Молитва за рідну мову». Він – науковий працівник музею Марійки Підгірянки в Білих Ославах Надвірнянського району. Але взявся досліджувати літературну спадщину свого земляка з Ланчина. І у видавництві «Нова Зоря» підготував книжку «Молитва за рідну мову». Тому директор видавництва о. Ігор Пелехатий зачитав кілька віршів Юрія Шкрумеляка з нового видання, один з них – «Не продам», який співзвучний з нинішнім днем.

Слово про Юрія Шкрумеляка мовила секретар обласної організації НСПУ Марія Вайно. Поет, прозаїк, перекладач, редактор, великий громадський діяч, трудівник на ниві просвітництва Юрій Шкрумеляк був знайомий з багатьма культурними діячами Галичини, зокрема Іваном і Антоном Крушельницькими, Дмитром Донцовим, Філаретом Колессою, Іваном Крип'якевичем, Михайлом Яцківим. Для релігійної громади Юрій Шкрумеляк видав й упорядкував «Колядники», створював «Вертеп». Багато переклав з чеської, російської та польської мов. Любов до отчої землі, надія на справедливість допомогли поетові пережити важке десятиліття ув'язнення.

Поет важко переживав фатальну нездійсненність виплеканого січовим стрілецтвом ідеалу. Але ідея становлення рідного народу як нації ніколи не покидала його. Юрій був січовим стрільцем, хоч короткким був бойовий шлях українських січових стрільців, важким і тернистим. І хоч вони не домоглися поставленої мети – відстояти свободу й незалежність рідного краю, проте залишили глибокий слід у народних серцях. Залишили пісні. Доля цих пісень – доля січових стрільців.

На урочистостях стрілецькі та патріотичні пісні виконував вокальний ансамбль міського Народного дому під керівництвом Анни Якубовської та діти з просвітянської вокальної студії, яких вчить Руслана Денега.

Цілий розділ книжки «Да святиться ім'я твоє» присвятив Юрію Шкрумеляку прозаїк, історик і теоретик української літератури та етнокультури академік Володимир Качкан. У книжці йдеться і про те, як він працював редактором «Дзвіночка», яким був знавцем дитячої душі. На урочистостях виступила нинішня редакторка цього Всеукраїнського журналу Леся Пилип'юк, яка особисто знала Ю. Шкрумеляка. На його сторінках часто поміщають вірші нашого земляка, які з захопленням читають наші діти і вчаться любити Україну, як наші бабусі й дідусі на початку минулого століття. Про це говорив, згадуючи своє дитинство, член Правління обласної «Просвіти» Петро Арсенич.

Ланчин над Прутом – найрідніша місцевість для поета, куди він завжди, де б не був, линув серцем і думками, часто приїжджав на батьківщину, щоб зустрітися з земляками, родиною. Так було і в листопаді 1965 року. Дорогою стався серцевий напад, хвороба загострилася й поет помер у Львові. Похований на Личаківському цвинтарі.

На урочистостях виступив його земляк Ілля Захарчук. Він розповів, що Юрію Шкрумеляку аж через двадцять п'ять років у рідному селі було відкрито пам'ятник і одну з вулиць названо його іменем. А він вартує того, щоб його не забували.

Михайлина БОДНАР

ТАЛАНТИ

НЕВИЧЕРПНА ДУШІ КРИНИЦЯ

Як ми вже повідомляли, свій ювілей відзначив коломиянин – композитор, член Національної ліґи українських композиторів Євген Боднаренко. Днями в Коломийському МПК «Народний дім» відбувся його ювілейний авторський вечір.

На початку дійства з ювілеєм творчої діяльності його привітали доктор музикознавства Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, однокурсниця пана Євгена по музичному відділенню Коломийського педучилища Ганна Карась, заступник голови Коломийської райдержадміністрації Михайло Яворський, голова Коломийського міськрайонного товариства «Просвіта» Василь Глаголюк, начальник відділу культури Коломийської міської ради Уляна Мандрусяк, які подякували ювіляру за розвиток культури краю і подарували квіти й подарунки.

Потім відбувся святковий концерт за участю художніх колективів області, міста, району. Відрадно, що коломийського композитора приїхали привітати зі святом гості з міста Кривий Ріг, що на Дніпропетровщині. Вокальний гурт «Дитячий світ» виконав вишиванку пісень, музику до яких написав ювіляр. Гість з Косова поет-пісняр Василь Гостюк розповів присутнім про спільну творчу діяльність і побажав натхнення і творчих злетів.

Друзі та колеґи по творчості висловлювали найкращі побажання, зичили щастя і дарували квіти. Співаки виконували пісні на слова поетів з Коломиї: Василя Рябого, Василя Михайлищука, Алли Кох, Юлії Долінської, Богдана Радиша, Ігоря Дем'янчука та багатьох інших.

По закінченні вечора довго не вщухав гамір у фойє, де присутні захоплено ділились приємними хвилинами відпочинку і додому не поспішали. А понесли вони в свої домівки частинку добра, любові й ніжності. І це – найбільша нагорода для того, хто творить світ музики і гармонії.

Михайло СЛОБОДЯН,
поет, літератор, просвітянин

ПРЕЗЕНТАЦІЇ

ДЯКУВАЛИ ПИСЬМЕННИКИ ПРОСВІТЯНИНУ

Розкішне видання коломийського письменника-гумориста Миколи Савчука «Наш усміхнений батько Тарас» сподобалося читачам і шанувальникам шевченкіани. Відбулося кілька презентацій цієї книжки-альбому, з'явилися відгуки в пресі.

А недавно в Національній спілці письменників України у Києві відбулося ще одне представлення цього унікального видання за участю автора, яке модерував відомий письменник-сатирик Сергій Коваль. Слово мали письменник Микола Ткач, поет-сатирик Гриць Гайовий, відомий карикатурист-перчанин Олексій Кохан та інші. Вони наголосили, що Савчукове видання – єдине такого типу в Україні, заслуговує захоплення й похвали, а також побажали авторові-упорядникові продовжити дослідження веселої шевченкіани та видати його.

У заході взяли участь талановитий поет Микола Луговик, майстер іронізмів Валентин Шульга, поетка-гумористка Валентина Козак, виконавчий директор Всеукраїнської асоціації музеїв Сергій Гальченко, столичні бібліотекарі, а також наші краяни.

Василь ГЛАГОЛЮК,
голова Коломийського міськрайонного об'єднання «Просвіта»

ДІТИ

ЛЮБОВ ДО УКРАЇНИ ВТІЛИЛИ В ГРАФІТІ

Великий напис «Слава Україні» і вертоліт як згадка про загиблих в ньому прикарпатських правоохоронців поблизу гори Карачун, що на Донеччині, намалювали діти на стіні подвір'я УМВС України в Івано-Франківській області.

Автори графіті – учасники проекту «Дослідники» та вихованці дитячого центру соціально-психологічної реабілітації, що в Івано-Франківську. До такої приємної для дітлахів акції, ініційованої працівниками кримінальної міліції у справах неповнолітніх УМВС в області, долучилися і представники громадської організації «Тепле місто», зокрема, Віталій Грех.

Водночас заходи відбулися за матеріальної підтримки та допомоги проекту реформування кримінальної юстиції щодо неповнолітніх в Україні, що реалізовуються на території Івано-Франківська.

Юні художники знають, що відбувається в нашій країні і через своє світобачення, але часом такими дорослими думками, втілювали у життя патріотичне графіті. Це праця душі, а разом з тим – виховання підлітків, – розповідає начальник кримінальної міліції у справах неповнолітніх УМВС України в області підполковник міліції Алла Лемчак.

ЛЮБИ І ЗНАЙ СВІЙ РІДНИЙ КРАЙ...

КАЛЕНДАР ПРОСВІТЯНИНА

ЧЕРВЕНЬ

(Закінчення. Поч. у № 22)

22 ЧЕРВНЯ

125 років від дня народження **Корнелія Купченка** (1890–1943), старшини УГА, члена ОУН, музеєзнавця. З 1930 р. працював у Станиславові, з 1940 р. – директором першого історичного музею.

65 років від дня народження **Івана Блонського,** доктора фізико-математичних наук, професора, члена НАНУ, уродженця с. Серафинці Городенківського району.

23 ЧЕРВНЯ

55 років від дня народження **Надії Брояко,** бандуристки, музикознавця, кандидата мистецтвознавства, уродженки м. Рогатин.

28 ЧЕРВНЯ

День Конституції України (1996).

День молоді *(остання неділя червня).*

29 ЧЕРВНЯ

120 років від дня народження **Василя Буряника** (1895–1985), мистецтвознавця, громадського діяча, автора підручника «Теорія музики», уродженця с. Ямниця Тисменицького району.

30 ЧЕРВНЯ

85 років від дня народження **Івана Деркача** (1930–1961), поета, краєзнавця, педагога з с. Ямниця Тисменицького району.

Підготував ***Петро АРСЕНИЧ***